

Het wapen van de gemeente Waterland

In verband met de gemeentelijke herindeling en 't ontstaan van de gemeente Waterland, willen wij graag een bijdrage leveren tot de keuze van een nieuw gemeentewapen.

Mr Dr A. de Goede schreef in 1945 zijn boekje *'Waterlandse swane'* en vertelde op pagina 24 'Het monnikje in het wapen van Monnickendam heeft niet altijd Monnickendams wapen bedorven. Op een zegel aan een charter van 27 november 1361 vinden we het volgende fraaie wapen voor Waterlands hoofdstad: schildgedeelte (zie onder) rechts (voor de lezer links): gedwarsbalkt van zes stukken de oneven dwarsbalken beladen met onderscheidelijk 4, 3 en 2 Andrieskruisjes, links: een zwaan. Een zinnvoller wapen kon Monnickendam niet voeren. De rechter schildhelft bestond uit het wapen van de familie Persijn, het geslacht van de heren van Waterland en het linkerdeel bevat het wapen van Waterland. Het is echt te betreuren dat men dit zinvolle wapen heeft laten vervangen door een 'sprekender', een monnik met een knots'.

Voor- en tegenstanders van de monnik moet 't toch steeds een doorn in het oog geweest zijn, dat hij als een wilde man op 't wapen staat afgebeeld. Het zal dan ook zeker niet de bedoeling van de ontwerper (eerste afbeelding is van 10 maart 1488) geweest zijn deze figuur een knots in de hand te geven, het synbool voor strijdlust, vermetelheid en standvastigheid. De knots of de knuppel was geen ridderlijk en daarom een veracht wapen, dat oorspronkelijk niet thuishoorde in de heraldiek.

Waarschijnlijk wordt een wrikriem of roerstok bedoeld, die in een ronde keep achter aan een licht vaartuig geplaatst, gebruikt werd om het voort te bewegen. Het vaartuig werd onbestuurbaar wanneer de roerstok door de monnik meegenomen werd. Maar de waarheid ligt op 't kerkhof, (zie jaarverslag 1979, 'Monnik of wildeman'). Daartegenover staat een zwaan, die waardigheid, vrede en 'n ruime blik vertolkt. Het goede voorteken bij de schippers en eeuwigheids-symbool.

Alle zes hoofddorpen van Waterland (Broek in Waterland, Landsmeer, Ransdorp, Schellingwoude, Sunderdorp en Zuiderwoude) dragen of droegen een zwaan in hun wapen. Ook het wapen van het baljuwschap van Waterland voerde een zwaan.

Daarom zou onze voorkeur uitgaan naar de zwaan, het vleesgeworden symbool van Waterland, al of niet met het wapen van de Persijns en uitgevoerd in de van oudsher Monnickendammer kleuren: groen (de grond), rood (de lucht) en een helder witte (eerlijke) zwaan!

De zes hoofddorpen van het baljuwschap Waterland vóór 1795.